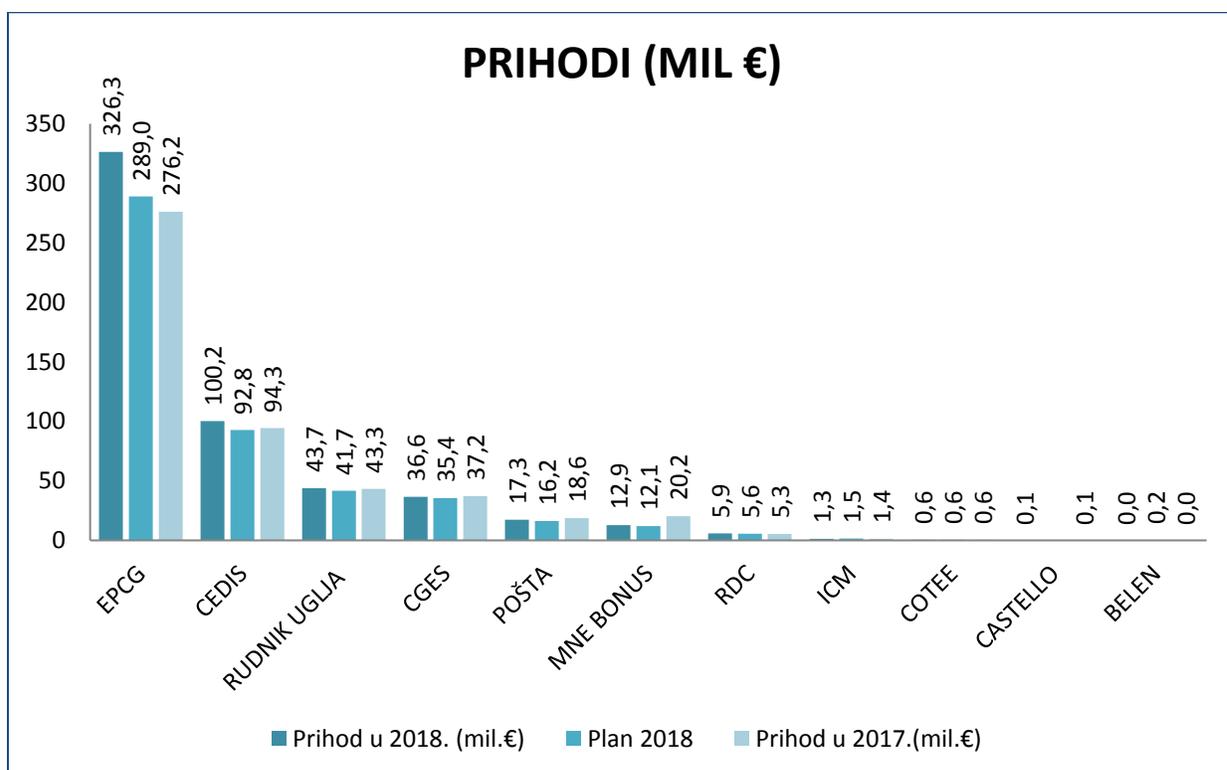

INFORMACIJA

1. POSLOVNI REZULTATI U 2018. GODINI

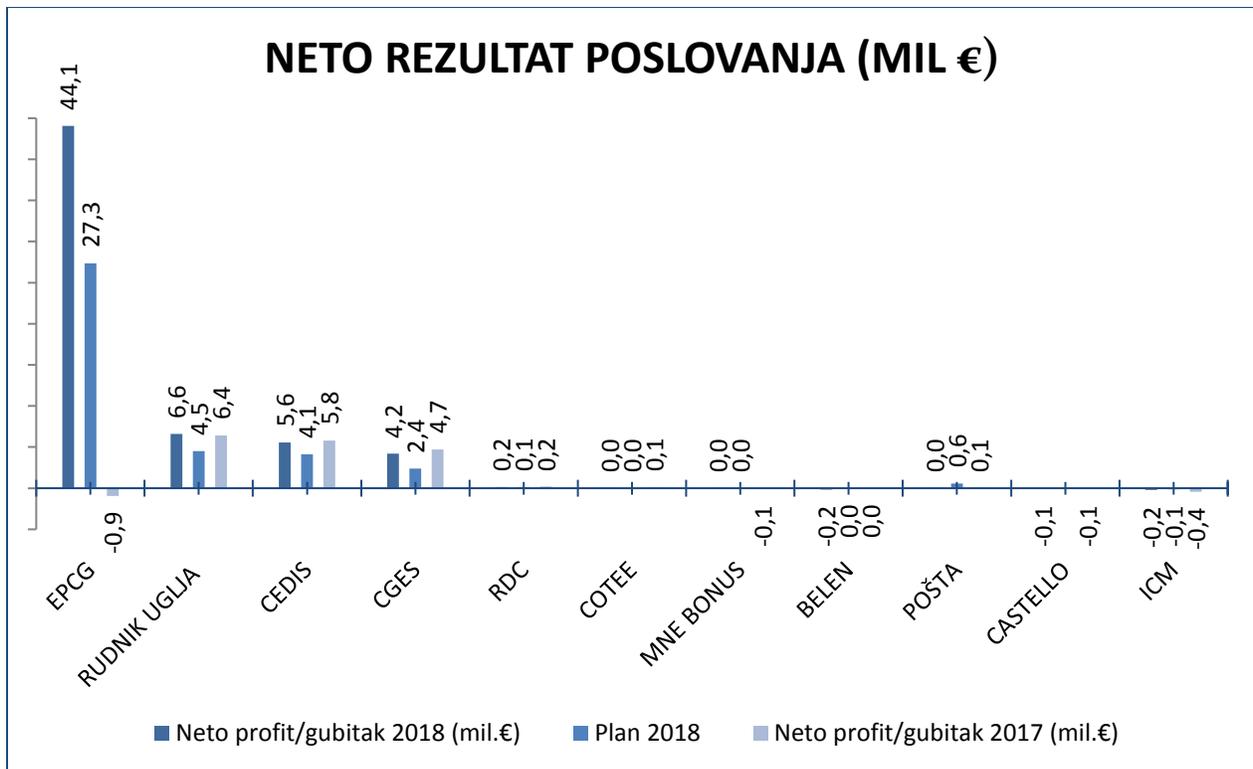
Ukupno ostvareni prihod 11 preduzeća u 2018. godini iznosi 545 miliona €, što je za 50 miliona € (ili 10,1%) iznad očekivanja iskazanih u godišnjim planovima menadžmenta ovih preduzeća. U odnosu na 2017. godinu, ukupni prihod je uvećan za 9,6%, tj. za 47,7 miliona €.

Najveći prihod ostvarili su EPCG, CEDIS, Rudnik uglja Pljevlja i CGES. Gotova sva preduzeća su realizovali veće prihode od planiranih (sl.1).

Slika 1

Zbirna neto dobit u posmatranom periodu iznosi 60,2 miliona €. Zbirni rezultat je za 21,2 miliona € (54,5%) bolji od planiranog. U odnosu na 2017. godinu ukupni učinak ovih privrednih društava je bolji za 44,2 miliona € (383%).

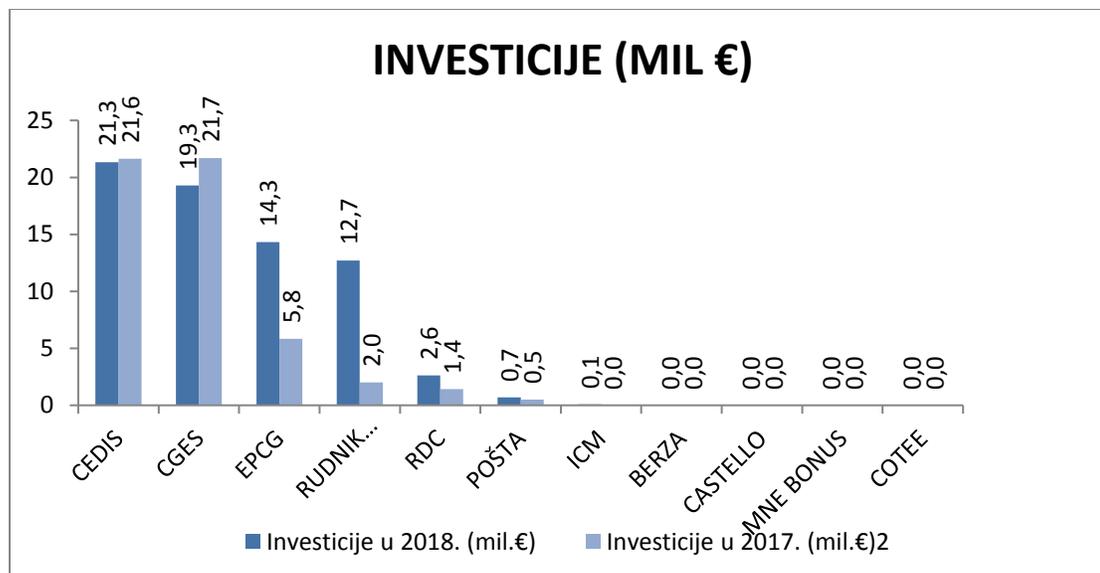
Slika 2

Na ovo dominantno utiču pozitivni poslovni rezultati EPCG, Rudnika uglja Pljevlja, CEDIS, CGES i RDC-a. Poslovanje Pošte Crne Gore, COTEE i MNE Bonusa je takođe pozitivno, dok su ostala tri preduzeća poslovala negativno (slika 2).

Kada je u pitanju EPCG glavni doprinos dolazi od veće proizvodnje hidroelektrana usljed povoljne hidrologije, kao i dobrih poslovnih odluka u domenu upravljanja proizvodnjom. Rezultat Rudnika uglja je posljedica povećanja proizvodnje uglja za 8,4% i stabilizacije rashoda preduzeća. CEDIS je ostvario veće prihode uslijed veće distributivne potrošnje, a zabilježeno je i smanjenje distributivnih gubitaka u odnosu na prošlu godinu, uz rast operativnih troškova od 5%. I CGES je nadmašio planirane prihode, odnosno zabilježio određene uštede u poređenju sa budžetiranim.

Negativno poslovanje u prošloj godini zabilježeno je kod 3 privredna subjekta, i to: „Berza električne energije“, AD „Castello Montenegro“ Pljevlja i ICM AD Nikšić. Berza električne energije je 2018. godinu iskoristila prije svega za pripremu i sprovođenje postupka tenderske procedure sa ciljem odabira strateškog partnera i stvaranja uslova za početak operativnog rada, kao i na aktivnostima na uspostavljanju ukupne infrastrukture preduzeća. Negativan bilans u AD „Castello Montenegro“ Pljevlja je najvećim dijelom rezultat amortizacije osnovnih sredstava. Istovremeno, društvo je tokom 2018.godine imalo konstantnu likvidnost i sve svoje obaveze, kako prema dobavljačima tako i prema zaposlenima, je izvršavalo na vrijeme. Rezultat ICM AD Nikšić, iako negativan, je značajno bolji u odnosu na 2017. godinu, što je rezultat efikasnijeg upravljanja direktnim troškovima.

Ukupne kapitalne investicije iznosile su 71 milion i za 34% su veće od prošlogodišnjih. Ova ulaganja su prevashodno bila usmjerena na razvoj energetske infrastrukture (CEDIS, CGES) i nabavku rudarske mehanizacije (Rudnik uglja Pljevlja) i predstavljaju preduslov za osiguranje nastavka pozitivnih trendova poslovanja u ovim preduzećima (sl.3).

Slika 3

Akumulirana dobit na dan 31.12.2018. godine iznosila je 70,86 miliona € i u apsolutnim iznosima najveća je kod EPCG (48,6 mil €) i CGES-a (16,6 mil €).

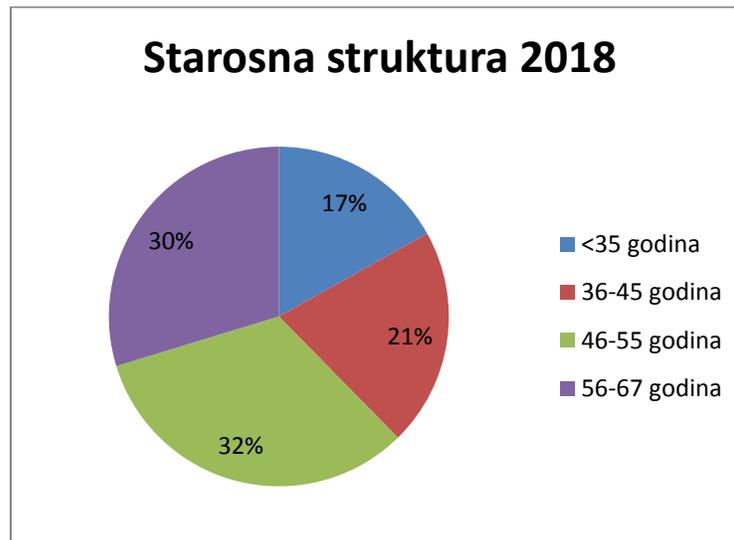
Kada je u pitanju **izvozna aktivnost**, ona je u 2018. godini na značajnijem nivou registrovana u 4 preduzeća: EPCG, Rudnik uglja Pljevlja, Montenegro Bonus i CGES. Ukupan izvoz u 2018. godini iznosi 60 miliona € i 1% je manji od prošlogodišnjeg. Veća proizvodnja električne energije od planiranog je podstakla i veći izvoz za 567 GWh u odnosu na prošlu godinu, što je ukupno rezultiralo većim prihodima od izvoza za 30 miliona €.

Privredni subjekti su potvrdili visok stepen društvene odgovornosti u prošloj godini opredijelivši ukupno 660 hiljada € za projekte od opšteg interesa u oblasti zdravstva, obrazovanja, kulture, sporta i izgradnje infrastrukture od opšteg interesa. Osim toga, dio sredstava je opredijeljen za donacije i pomoć istaknutim pojedincima i kolektivima, kao i onima kojima je pomoć bila neophodna za potrebe liječenja ili uslijed teške materijalne situacije. Najveća izdvajanja u ovoj oblasti, u iznosu od 300.000 € imao je Rudnik uglja Pljevlja.

2. LJUDSKI RESURSI

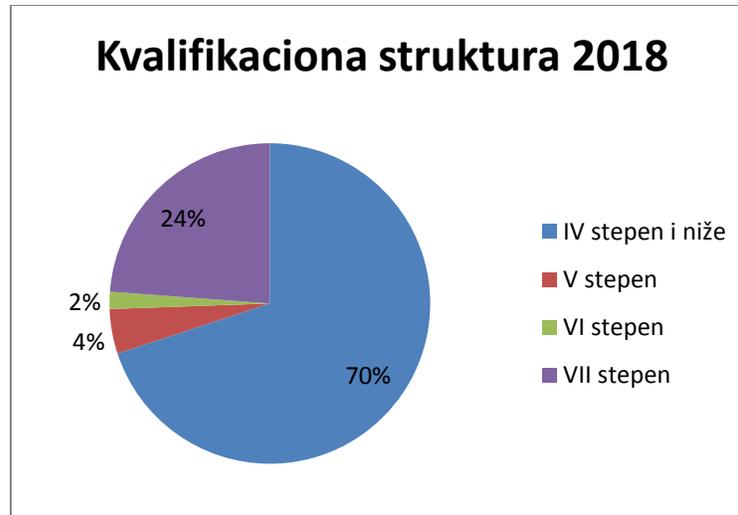
U privrednim subjektima koji su predmet informacije zaposleno je ukupno **4.628 lica**. Od ovog broja 4.007 zaposlenih (87%) je u stalnom radnom odnosu, a 621 (13%) je zaposleno posredstvom agencija za zapošljavanje ili zaključivanjem ugovora o radu na određeno vrijeme. Od ukupnog broja zaposlenih 74% čine muškarci, a 26% žene.

Upoređujući starosnu strukturu zaposlenih u odnosu na podatke iz prethodne godine, evidentno je da je u ovim preduzećima došlo do određenog podmlađivanja kadrova, jer je jedina kategorija koja bilježi rast upravo ona kojoj pripadaju zaposleni sa manje od 35 godina života. I pored toga, starosna struktura zaposlenih na kraju 2018. godine, prikazana na sl. 4, pokazuje da su, i dalje, najbrojnije kategorije zaposlenih one između 46 i 55, odnosno 56 i 67 godina.

Slika 4

Kada je kvalifikaciona struktura u pitanju, približno 1/4 zaposlenih ima visoku stručnu spremu, dok je najveći broj onih sa IV stepenom stručne spreme (slika 5). Na ovakav odnos dominantno utiče struktura zaposlenih u CEDIS-u, Pošti Crne Gore i Rudniku uglja Pljevlja (preko 70% sa najnižom stručnom spremom) što je uslovljeno prirodom poslova koje ova preduzeća obavljaju. Preko 50% zaposlenih sa IV stepenom stručne spreme i niže, imaju i ostala velika preduzeća iz posmatrane grupe (EPCG, RDC).

Slika 5

Preduzeća su u edukaciju i obuku zaposlenih u 2018. godini investirala ukupno 190 hiljada €, što je na nivou od 2017. godine. U apsolutnom iznosu, najviše sredstava u ove svrhe izdvaja CEDIS (skoro polovinu ovog iznosa), dok su najveća izdvajanja po zaposlenom registrovana kod CEDIS, EPCG i BELEN.

3. PROBLEMI U POSLOVANJU

Probleme na koje upravljačke strukture preduzeća susreću ukazuju možemo podijeliti na dvije grupe: probleme koji su karakteristični za samo preduzeće ili za sektor u kojem ostvaruju privrednu djelatnost, kao i na one kojima ukazuju na sistemska ograničenja i barijere poslovno-investicionog ambijenta u cjelini.

Specifične poteškoće sa kojima se pojedina preduzeća susreću u svom poslovanju, a koje su karakteristične za konkretno privredno društvo i/ili privredni sektor, navedene su u pojedinačnim odgovorima na upitnike koji su dati u prilogu ove informacije. Njihov dijapazon je širok i kreće se od pronalaska strateškog partnera za privatizaciju i investicije, obezbjeđivanja povoljnih kreditnih aranžmana, visokih stopa na porez nepokretnosti, preko problema sa naplatom troška pružanja univerzalne poštanske usluge, do nemogućnosti korišćenja rezervoarskih kapaciteta od strane naftne kompanije.

Kada je u pitanju druga grupa poteškoća, evidentno je da više preduzeća u državnom vlasništvu koja posluju u različitim privrednim oblastima, ukazuju na sljedeće zajedničke probleme koje označavaju glavnim barijerama za postizanje boljih poslovnih rezultata:

- 1) Poteškoće u sprovođenju postupaka javnih nabavki - žalbe se odnose na neefikasnost i neefektivnost nabavki u odnosu na faktor vremena i faktor kvaliteta. U pojedinim slučajevima ukazuje se da postupci nabavke traju 5-6 puta duže nego sama realizacija projekata za koje je nabavka izvršena. To ima posebno negativne posljedice za preduzeća u državnom vlasništvu koja posluju na domaćim i međunarodnim tržištima u konkurenciji sa privatnim sektorom.

Takođe se ukazuje na neprilagođenost aktuelnih zakonskih rješenja za efikasniju realizaciju projekata po principu „ključ u ruke“.

- 2) Dugotrajni postupci eksproprijacije
- 3) Kvalitet prostorno planskih dokumenata i katastarskih podataka.

4. NAJZNAČAJNIJI RAZVOJNI PROJEKTI

Nosilac projekta	Naziv projekta	Cilj projekta	Status realizacije	
			R – realizovano; NR - nije realizovano; DR -djelimično realizovano; U toku.	Komentar
BELEN	Strateško partnerstvo	U cilju pronalaska strateškog partnera organizovan je selekcionni proces prilikom kojeg je BELEN poslao pisma za iskazivanje interesa ka francusko-njemačkom konzorcijumu EPEX, italijanskom GME, norveškom NORD POOL, srpskom SEEPEX i hrvatskom CROPEX-u. Kao prvorangirana izabrana je ponuda NORD POOL-a jer je BELEN jasno istakao da traži partnera koji je spreman da uđe u vlasničku strukturu BELEN.	DR	
BELEN	AIMS	Projekat spajanja tržišta regiona 4 zemlje potpisnice WB6 sporazuma, koji je proizašao iz grupe WB6 DA MI tj. grupe za integraciju tržišta „dan-unaprijed“ WB6 zemalja, u ovom slučaju Albanije, Italije, Crne Gore i Srbije.	U toku	
CGES	Transbalkanski koridor - sekcija Crna Gora	Izgradnja TS Lastva, DV Lastva-Čevo-Pljevlja-gr.Srbije i ulaganja u internu mrežu	U toku	TS Lastva i DV Lastva-Čevo u probnom radu; DV Čevo-Pljevlja realizovano 70%; DV Pljevlja-granica Srbije u toku je izrada

				planskog dokumenta
CGES	Izgradnja TS Luštica sa priključkom na 110 kV mrežu	Izgradnja TS 110/35 kV Luštica, polaganje 110 kV kablova od TS Luštica do DV 110 kV Lastva-Tivat i rekonstrukcija DV 110 kV Lastva-Tivat	DR	Planirane aktivnosti kasnile zbog prostorno-planskih pretpostavki. Obezbijeđen o je finansiranje, izrađen prostorno planski dokument, u toku je odabir konsultanta.
CGES	SCADA za Nacionalni dispečerski centar	Nabavka, montaža i implemetacija SCADA sistema u postojeći i rezervni Nacionalni dispečerski centar kja će obezbijediti kvalitetniji monitoing i dio uslova za daljinsko upravljanje opremom.	U toku	Projekat je u završnoj fazi.
ICM	Razrada tehnologije sifonskog livenja i izrada ingota od jedne tone	Cilj projekta je otklanjanje uskog grla u proizvodnji, poboljšanje kvaliteta proizvoda i povećanja nivoa bezbjednosti zaposlenih.	R	
ICM	Osvajanje proizvodnje čekića za drobilicu uglja i čekića za drobilicu klinkera	Projekat je realizovan radi povećanja asortimana proizvoda, u cilju ulaska na tržište EU.	R	
Pošta CG	Biling sistem za poštanske usluge i izvještavanje	Kreiranje šifrnika, struktuiranog cjenovnika, specifikacije za bezgotovinske prihode, novčana davanja, masovne pošiljke, izdavanje direktnih faktura, kreiranje izvještaja.	R	
Pošta CG	Softver za telegrame	novi telegrafski sistem za otpremu telegrama	R	
RDC	Proširenje i poboljšanje FM mreže	Zamjena kompletne predajničke mreže Prvog programa Radija Crne Gore. Osim kupovine novih predajnika na 19 lokacija, radjena je zamjena postojećeg sistema za distribuciju audio signala savremenim aptX tipom.	U toku	Shodno Planu za period 2018 – 2020, do kraja 2020. godine planirana je zamjena uređaja i za RCG2, kao i proširenje mreže na nove lokacije sa kojih se do sada nije

				emitovao radijski program.
RDC	Širenje mreže MUX2	Instalacijom novih DVB-T2 predajnika na 10 emisionih lokacija proširena je predajnička mreža MUX2 preko koje se emituju komercijalni TV kanali, a sve u cilju šire ponude u servisu naplatne televizije TV ZA SVE.	R	
Rudnik uglja PV	Proširenje Separacije „Doganje“	Projektom je obrađena tehnološka linija na kojoj se odvija prosijavanje postojeće klase uglja „sitni“ sa ciljem isijavanja klase „orah“ (20-40 mm) i „grah“ (5-20 mm) i dodatno dobijanje klase „komad“ sa ciljem povećanja učešća klase „kocka“ (40-100)	R	
Rudnik uglja PV	Proizvodnja ugljenih briketa	Izrada studije opravdanosti proizvodnje ugljenih briketa u RUP-u, tehnologijom bez veziva je pokazala da je proizvodnja ugljenih briketa opravdana i profitabilna sa određenim obimom proizvodnje.	NR	Radi se na pronalasku partnera za zajedničko ulaganje u proizvodnju ugljenih briketa
Rudnik uglja PV	Projekat detaljnih geoloških, hidrogeoloških i inženjerskogeoloških istraživanja ležišta Kalušići	Zbog potrebe Rudnika uglja za ugljem kao energetskom sirovinom, neophodno je sadašnji nivo istraženosti ležišta „Kalušići“ podići na nivo detaljnih geoloških istraživanja, a zatim i eksploatacije samog ležišta, kako bi se proizvodnja uglja kopa Potrlica nastavila nesmetanom dinamikom i kapacitetom a što bi rezultiralo i urednom snadbijevanju uglja TE „Pljevlja“.	NR	Dobijanje nalaza od strane Revizione Komisije, a zatim i dobijanje Odobrenja za izvođenje detaljnih geoloških istraživanja od strane MEK, a prema revidovanom i usvojenom Projektu detaljnih geoloških istraživanja uglja ležišta „Kalušići“.
Rudnik uglja PV	Preseljenje i modernizacija DTO sistema	DTO (Drobnica Transporter Odlagač) sistem za mljevenje, transport i odlaganje otkrivke je tokom 2018. godine preseljen sa lokacije „Jagnjilo“ na novu poziciju unutar kopa „Potrlica“.	U toku	Projekat preseljenja i modernizacije završen početkom 2019. i

		Pored preseljenja sistem je i modernizovan.		sistem je u funkciji. Pojedini djelovi sistema se još uvijek optimizuju.
Rudnik uglja PV	Izgradnja nove hale za preventivno održavanje ključne mehanizacije	Zbog rasjeda i klizišta i zbog daljeg nesmetanog razvoja kopa, "Cementara" Rudnik je morao da ukloni postojeći objekat za održavanje ključne mehanizacije I izgradi novi. Na lokaciji "Grevo" je izgrađen novi moderan objekat površine oko 2000 m2 koji će zadovoljiti potrebe Rudnika u segment održavanja u narednom period.	U toku	Završena je I faza koja podrazumijeva gradnju objekta i unutrašnje infrastrukture; u toku je II faza koja uključuje izgradnju sistema grijanja, alternativnog napajanja, odvoda atmosferskih i fekalnih voda.
EPCG	Projekat ekološke rekonstrukcija bloka I TE Pljevlja	Rad TE "Pljevlja" ograničen je na ukupno 20.000 radnih sati, u periodu od 1.01.2018. godine do 31.12.2023. godine, shodno Odluci Ministarskog savjeta Energetske zajednice koju je usvojila Vlada Crne Gore. U cilju realizacije projekta ekološke rekonstrukcije Bloka I TE Pljevlja i projektovanja najboljeg tehničko-tehnološkog rješenja budućeg rada TE Pljevlja, 27.03.2018. potpisan je ugovor sa kompanijom Steag Energy Services GmbH za izradu Idejnog projekta i Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu projekta ekološke rekonstrukcije TE Pljevlja vrijednosti 664.290 €.	U toku	U 2018. godini u toku je bio proces izrade Idejnog projekta sa pratećom dokumentacijom. Tender vrijednosti 45M € za izradu glavnog projekta i izvođenje radova objavljen je u julu 2019. godine. Sama izrada glavnog projekta i realizacija ekološke rekonstrukcije TEP-I, revizija glavnog projekta, biće relizovana u

				periodu 2019-2022.
EPCG	Projekat nastavka korišćenja i fazne rekultivacije deponije Maljevac	U cilju obezbjeđenja prostora za deponovanje nusprodukata sagorijevanja iz TE Pljevlja i rješavanja pitanja zaštite životne sredine na lokaciji deponije Maljevac donesena je odluka o realizaciji ovog projekta kojim će se obezbijediti nesmetan rad TE Pljevlja uz faznu rekultivaciju dijelova deponije koji se više ne koriste.	U toku	U 2018. godini završena je izrada i revizija Glavnog projekta nastavka korišćenja i fazne rekultivacije deponije Maljevac. Ukupna vrijednost investicije u 2018. godini iznosi 8.869.282, 00 €. U julu 2019. godine potpisani su ugovori za izvođenje radova za nastavak korišćenja na kaseti III i Rekultivaciju kasete II.
EPCG	Rekonstrukcija i modernizacija HE Piva - Faza II	<p>Ciljevi i očekivani efekti realizacije projekta su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produženje radnog vijeka elektrane, • Obezbjedenje visoke pogonske spremnosti i bezbjednosti rada elektrane, • Automatizacija upravljanja agregatima, postrojenjima i elektranom u cjelini, • Osposobljavanje elektrane za moguće daljinsko vođenje iz nadređenog centra upravljanja, • Osposobljavanje elektrane za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga za EES Crne Gore • Visoka pouzdanost napajanja sopstvene potrošnje elektrane • Smanjenje eksploatacionih troškova i troškova održavanja 	U toku	Za rekonstrukcij u hidromašinske i elektro opreme agregata i postrojenja sopstvene potrošnje EPCG je sa Izvođačem, JV Litostroj Power iz Slovenije i ABB iz Italije u Julu 2018. godine zaključila ugovor u vrijednosti od 10.311.029,60 €.

				Ukupna vrijednost Investicije u 2018. godini iznosi 2.092.726,00 €.
EPCG	Rekonstrukcija i modernizacija HE Perućica - Faza II	<p>Ciljevi i očekivani efekti koji će se postići realizacijom projekta su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produženje radnog vijeka elektrane, • Obezbeđenje visoke pogonske spremnosti • Automatizacija upravljanja agregatima, postrojenjima i elektranom u cjelini, • Osposobljavanje elektrane za daljinsko vođenje iz nadređenog centra upravljanja, • Optimizacija proizvodnje i korišćenja vodnog potencijala rijeke Zete i akumulacija Krupac i Slano, • Osposobljavanje elektrane za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga za EES Crne Gore • Smanjenje eksploatacionih troškova i troškova održavanja, • Podizanje nivoa bezbjednosti pogona i osoblja elektrane. 	U toku	U 2018. godini završen je dio projekta koje se tiče turbinske regulacije agregata A5, prihvaćena Indikativna ponuda KfW banke i otpočeti pregovori o zaključenju Ugovora o Kreditu vrijednosti 33 Mio €. Ukupna ulaganja u 2018. godini su iznosila 448.415,00 €.
EPCG	Prevođenje dijela voda rijeke Zete u akumulacije Krupac i Slano	Izgradnja novoprojektovanih sistema prevođenja voda treba da omoguće bolje energetske korišćenje raspoloživog vodnog potencijala. Bolje korišćenje će se postići efikasnijim korišćenjem raspoloživih akumulacionih prostora Krupac i Slano.	U toku	
EPCG	HE Komarnica - Izrada investiciono tehničke dokumentacije	Projekat HE Komarnica realizuje se shodno Ugovoru o dugoročnoj poslovno-tehničkoj saradnji Javnog preduzeća Elektroprivreda Crne Gore – Nikšić (EPCG) i Elektroprivrede Srbije (EPS) o zajedničkom finansiranju i pripremi dokumentacije buduće akumulacione hidroelektrane na području Crne Gore, a koje se nalaze u slivu rijeke Drine.	U toku	Ugovor o izradi idejnog projekta, studije opravdanosti i elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu vrijedan 1.35M € stupio je na snagu 8.

				<p>marta 2018. godine. Sam Ugovor realizuje se u dvije faze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Izrada optimizacionih analiza (nacrt završen u decembru 2018. godine) i potrebnih podloga za Idejni projekat, • Izrada Idejnog projekta, Studije opravdanosti i Elaborata o procjeni uticaja na životnu sredinu.
EPCG	Izgradnja SE Briska Gora	<p>Izgradnja SE Briska Gora predviđena je u dvije faze:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Faza I - instalisane snage 50 MW, procjenjene godišnje proizvodnje od 90 GWh • Faza II - instalisane snage od 200 MW, procjenjene godišnje proizvodnje od 360 GWh . 	U toku	<p>Ugovor o zakupu zemljišta za izgradnju solarne elektrane između Države Crne Gore i Konzorcijuma Fortum i EPCG, potpisan je krajem decembra 2018. godine.</p>
EPCG	Izgradnja VE Gvozd	<p>Izgradnja VE Gvozda instalisana snage od oko 50 MW, planirane godišnje proizvodnje od oko 150 GWh i procjenjene vrijednost investicije od oko 60 Mio. €. Procijenjeno vrijeme za realizaciju ovog projekta što uključuje simultanu eksproprijaciju iznosi 4 godine.</p>	U toku	<p>EPCG je u maju 2018 potpisala MoU sa Kompanijom Ivicom Austrija sa ciljem daljeg razvoja projekta i sagledavanja mogućnosti</p>

				zajedničke realizacije.
CEDIS	Projekat Intezivne revitalizacije distributivne mreže	Nepovoljna struktura i geografska lokacija 10 kV i NN mreže značajno otežava njenu eksploataciju u propisanim tehničkim granicama. Naime, u poremećenom režimu rada neophodno je znatno duže vrijeme u smislu lociranja mjesta kvara kao i njegovog otklanjanja u odnosu na mrežu kojom se napaja skoncentrisani konzum karakterističan za gradska jezgra. Nedovoljan kvalitet i sigurnost snabdijevanja električnom energijom sigurno utiče i na kvalitet života stanovništva u ruralnim područjima, što je uočeno i konstatovano i od strane nadležnih ministarstava i organa Vlade Crne Gore. Dakle, osnovni cilj koji se želi postići ovim programom je zadovoljenje potrebe korisnika za napajanjem električnom energijom uvažavajući propisane parametre pouzdanosti i kvaliteta napajanja.	U toku	
CEDIS	Projekat AMM - Instalacija sa rekonstrukcijom NN mreže, Brojila i koncentratori	Proširenje pokrivenosti konzuma sa AMM brojilima za više od 80% od ukupnog broja mjernih mjesta. Dalje smanjenje gubitaka električne energije, jer u prethodnim fazama imamo značajne rezultate na ovom planu. S obzirom da ciljna područja pripadaju prigradskim i nekim ruralnim područjima s većom koncentracijom potrošača, potrebno je izvršiti i rekonstrukcije dijelova niskonaponskih mreža. Nova softverska rješenja će dovesti tehničke baze podataka na nivo koji će omogućiti implementaciju rješenja pametnih mreža u crnogorskoj distributivnoj mreži. Mnogo bolje upravljanje svim poslovnim i tehničkim procesima u distribuciji će biti jedan od glavnih ciljeva. Integrisati funkcionalnosti u nove modele baza podataka će biti korak naprijed za rješenja	U toku	Višegodišnji projekat - Realizacija u toku

		<p>pametne mreže. Sveukupni cilj projekta je smanjenje gubitaka i poboljšanje discipline plaćanja u distributivnoj mreži Crne Gore. Specifični ciljevi Projekta su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poboljšanje kvaliteta usluga snabdijevanja potrošača električnom energijom; • poboljšanje efikasnosti, upravljanja i kontrole u distributivnom sistemu električne energije; • smanjenje operativnih troškova i komercijalnih i tehničkih gubitaka; i • Poboljšanje stepena naplate. 		
CEDIS	Projekat AMM kod velikih potrošača i na srednjem naponu	<p>Planirana je nabavka AMM sistema za 1.800 mjernih mjesta na srednjem naponu (10kV i 35kV). SN AMM sistem će imati funkcije daljinskog prikupljanja obračunskih stanja, dijagrama potrošnje, kontrolu pristupa obračunskim mjernim mjestima i stanja prekidača na svim SN izvodima u trafostanicama. Centralni sistem će biti integrisan u postojeća i buduća MDM (meter data management) rješenja za validaciju i isporuku mjernih podataka, kao i software za vizualizaciju uklopnih stanja na srednjenaponskoj mreži u dispečerskom centru za upravljanje mrežom CEDIS-a. Srednjenaponski AMM sistem će obezbjediti potpuno praćenje tokova energije i snage na čitavoj distributivnoj mreži sa evidencijom ispada SN prekidača. Pregled osnovnih funkcionalnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Daljinsko očitavanje obračunskih stanja za sva obračunska i kontrolna mjerna mjesta na srednjenaponskoj mreži. • Daljinsko prikupljanje dijagrama opterećenja sa svih brojila u sistemu. 	U toku	Višegodišnji projekat - Realizacija u toku

		<ul style="list-style-type: none"> Evidentiranje stanja prekidača na svim 10kV i 35kV prekidačima, odnosno monitoring uklopnih stanja (ispada). Kontrola pristupa svim obračunskim mjernim mjestima 10kV i 35kV potrošača i proizvođača. 		
CEDIS	Izgradnja TS 35/10 kV "VELJE BRDO"	Postojeći konzum se napaja vrlo dugim i nepouzdanim dalekovodima 10 kV, ova TS preuzima napajanje dijela DV 10 kV VOJNI LOGOR. Ukupan planirani iznos za ovaj projekat: 1,000,000€. Do sada je uloženo 55,820€.	DR	U toku je rješavanje Imovinsko pravnih odnosa. Pripremljen projektni zadatak i potpisan ugovor o kupovini zemlje. Čeka se dobijanje UT uslova
CEDIS	Izgradnja TS 35/10 kV "DUKLO" sa uklapanjem u 35kV mrežu	10 kV RP " Duklo " izgrađeno je 1981 godine. U dosadašnjem periodu eksploatacije je građevinski rinuirano, a i elektro oprema je u dosta lošem stanju. Zbog ovakvog stanja i nedovoljnog broja 10 kV izvoda ekonomski je neopravdano vršiti rekonstrukciju istog. Izgradnjom ove TS izvršiti će se rasterećenje TS 35/10 kV " Bistica " , te će se na istoj osloboditi tri 10 kV izvoda, preko kojih bi se omogućilo iznošenje snage u centar grada. Osim ovoga omogućio bi se paralelan rad transformatora na TS 35/10 kV " Bistrica ". Ukupan planirani iznos za ovaj projekat: 1,660,000 €.	U toku	Višegodišnji projekat – Dobijeni UT uslovi, u toku izrada projektne dokumentacije
CEDIS	10 kV Postrojenje u TS 110/10 kV Kličevo	Generalno, područje Nikšića se napaja iz tri izvora 35/10 kV (Bistrica, Trebjesa i Kličevo). Skoro jedna trećina potrošača (12732) se napaja sa TS Kličevo. Ova trafostanica TS napaja se mješovitim 35 kV vodom do krajnjeg zateznog stuba ispred TS Trebjesa vazdušnim vodom AIFe 120 mm ² , a od ovog mjesta do TS 35/10 kV Nikšić II – Kličevo	U toku	Višegodišnji projekat – U toku izrada projektne dokumentacije. Pripremljen projektni zadatak. Čeka se dobijanje UT uslova

		<p>kablovskim vodom XHE 49-A 4x(1x240mm²)). Zbog dotrajalosti 10 kV opreme sigurnost napajanja potrošača konzuma je nepouzdana. Nema rezervnih 10kV ćelija. Da bi se zadovoljile potrebe konzuma do 2020. godine treba povećati broj 10kV ćelija, kao i povećati snage transformatora. Ukupan planirani iznos za ovaj projekat: 950,000 €.</p>		
CEDIS	<p>Izgradnja KB 35kV "TS 110/35kV "Lastva"-TS35/10kV Grbalj"</p>	<p>Postojeći DV 35kV od TS 35/10kV "Dubovica" do TS 35/10kV "Grbalj" je izgrađen na željezno rešetkastim stubovima/17 kom/ i betonskim/ 90 kom/ provodnikom Cu 35mm² u dužini od 12.8km. Postoji tendencija ugrožavanja dalekovoda gradnjom objekata. U cilju sigurnog i kvalitetnog napajanja korisnika koji se napajaju preko ovih energetske objekata, o Investicija planirana u cilju uklapanje buduće TS 110/35k/10V "Lastva" sa dva 35kV kablovska voda. Ukupan planirani iznos za ovaj projekat: 500,000 €.</p>	U toku	<p>Višegodišnji projekat – U toku izrada projektne dokumentacije</p>